

Verborgen Pracht, verborgen Kracht

Samenvatting

Renkum

De pracht van het water en het landschap van Renkum is één van haar grote krachten. Deze pracht is niet altijd even zichtbaar, maar wordt sterk gewaardeerd als grote kwaliteit van de directe woonomgeving. Ze heeft grote economische potenties, in de zin van toerisme en recreatie.

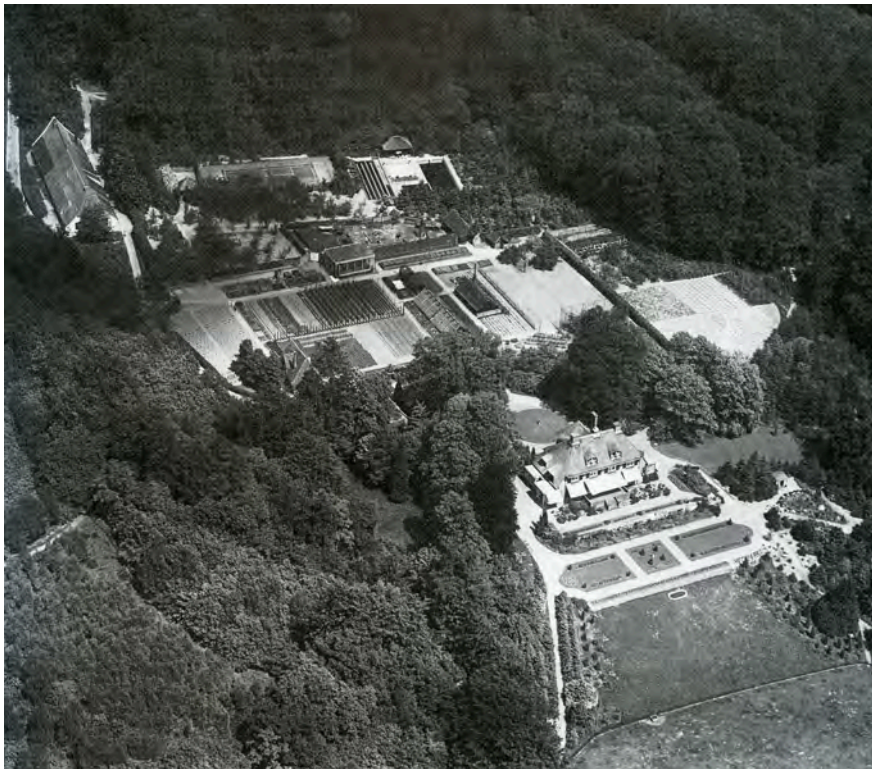
Doel en doorwerking

In het rapport wordt vanuit een integrale aanpak hun gecombineerde kracht beter zichtbaar gemaakt, waardoor de 'groenblauwe' basisstructuur van Renkum kan worden uitgebouwd tot een drijvende visuele en economische pijler voor bewoners en bezoekers van de gemeente. Deze basisstructuur is mede leidend voor de 'buitengebied' visie in de nieuwe ruimtelijke structuurvisie. Daarnaast betekent ze een inhoudelijke en procesmatige verrijking van de watervisie, het LOP en de op te stellen landgoederenvisie. Ook geeft ze een handreiking voor het herijken van de samenwerking met buurgemeenten en met het waterschap Vallei & Eem.

Werkwijze

De beoogde integratie van water en landschap is complex, daarom is een denkmanier gebruikt die als leidraad dient. De denkmanier heet: **de piROmide van Renkum**. De piROmide is afgeleid van de methode 'de waterschalen' van het waterschap Rivierenland. De methode biedt een handvat voor gestructureerde en consistente inventarisatie en visievorming. Ook geeft ze richting aan het herijken van samenwerkingen.

De visie is gestoeld op een zorgvuldige analyse van de ondergrond en van de bouwstenen van het waterbeleid. Een recente bouwsteen van waterbeleid is het streven naar ruimtelijke identiteit, dit kan alleen succesvol zijn als vanuit de RO sector en de watersector wordt gedacht vanuit een zelfde visie op het begrip ruimtelijke identiteit. In het rapport is uitgegaan van de tijdslagen: de ruimtelijke identiteit van de gemeente wordt bepaald door de stapeling van restanten uit de meest bepalende historische perioden. Het gemeentelijke landschapsbeleid (zoals in het LOP verwoord) is sterk gestoeld op natuurplannen en gebaseerd op de cultuurhistorische waarden. Daarom zijn bij het landschapsbeleid deze aspecten onderzocht. Hieruit bleek de ongewone bron van het verleden van Renkum voor haar toekomst.

historische foto landgoed de Oorsprong

Prachtkaart 2040

Aan de hand van de analyses en thematische verkenningen is een blauwgroene visie gemaakt (de Prachtkaart). De kaart is opgebouwd aan de hand van 5 Krachtlijnen, dat zijn integrale beleidslijnen die samen richting geven aan de versterking en doorontwikkeling van de blauwgroene hoofdstructuur van Renkum.

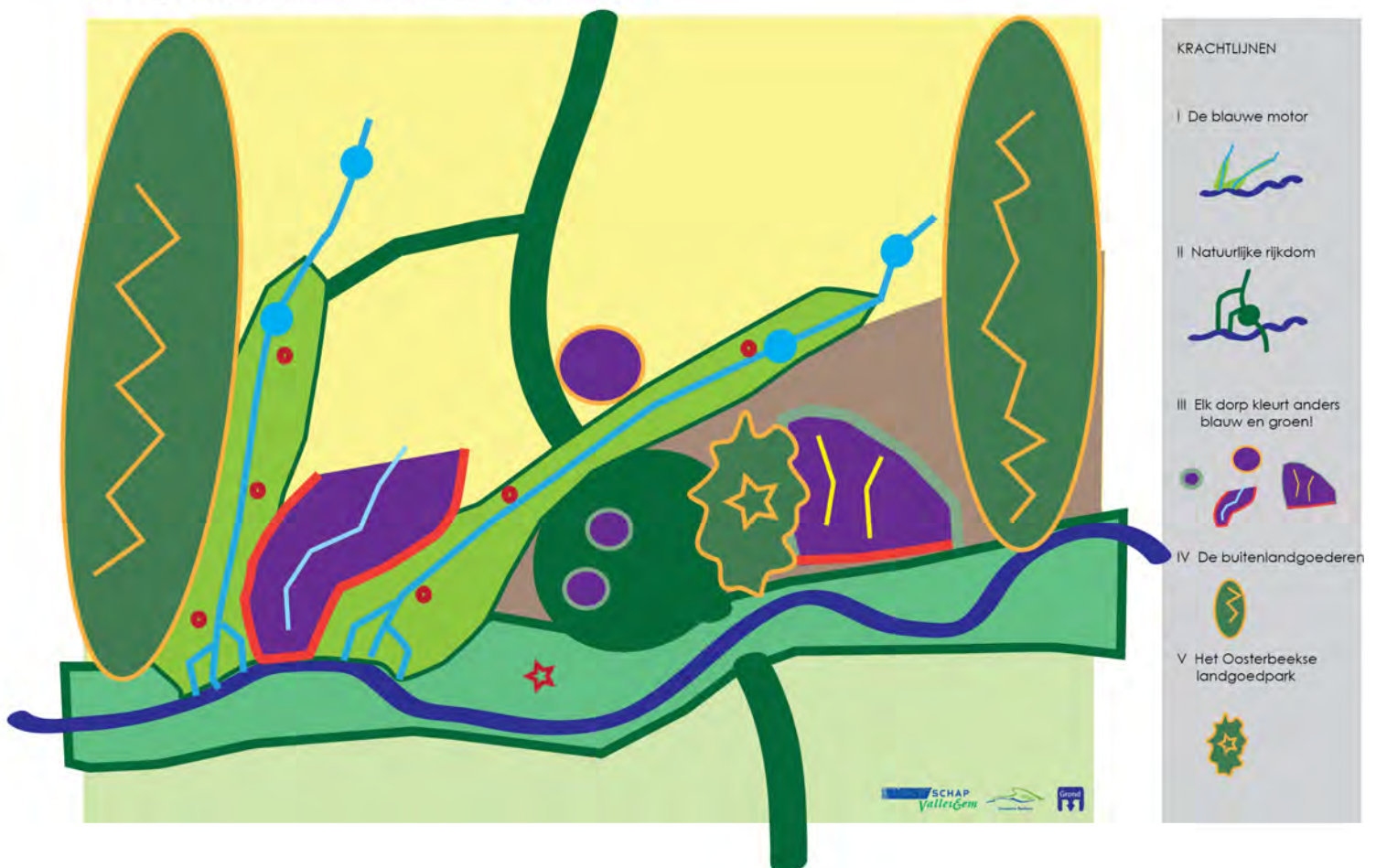
Krachtlijn 1: de Blauwe Motor.

Water is een bepalend aspect voor het ontstaan van het Renkumse landschap. Verschillende initiatieven spelen hierop in, zoals het herstel van het Renkumse beekdal. De eerste Krachtlijn smeedt deze initiatieven aaneen en breidt ze uit tot een blauwe basisstructuur (Rijn, uiterwaarden, Renkumse en de Heelsumse beek). De ruimtelijke uitstraling wordt verbeterd, zoals de kruising van de Heelsumse beek met de A150. Het dal van de Heelsumse beek wordt steeds belangrijker als 'dorpspark' voor alle kernen van de gemeente.

Krachtlijn 2: Voorrang voor de natuur.

De hoofdlijnen van de natuurvisie liggen vast: de gemeente is een schakel in een netwerk van nationale natuurverbindingen (EHS). Via de tweede Krachtlijn gaat de gemeente hier zoveel mogelijk gebruik van maken. De natuur kan nog meer dan nu het karakter van de gemeente bepalen door het versterken van de ecologische gradiënten en het integreren van natuurzones in de dorpen. De toenemende droogte van de sandr vlakte wordt geaccepteerd en benut voor 'droge teelten' en waterwinning.

Verborgene pracht, verborgene kracht - Prachtkaart 2040

Krachtlijn 3: Elk dorp heeft een eigen groenblauwe kleur.

De verschillende dorpen hebben elk een eigen identiteit, bepaald door hun groenblauw voorkomen en ligging. De term 'dorpen in het groen' doet beslist te weinig recht aan deze eigen karakteristieken. De derde krachtlijn geeft richting aan het versterken van een specifiek eigen ruimtelijk karakter.

De identiteit van het duodorp Renkum/Heelsum is sterk met water verbonden omdat ze aan de Rijn én tussen de twee belangrijkste beekdalen ligt. De ligging 'als open plekken in het bos' van Doorwerth betekent dat de bossen waar mogelijk in de bebouwing kunnen doordringen, ook is een verwijzing naar de oorspronkelijke ligging aan de voet van de stuwwal in het plan opgenomen. Voor de verdere ontwikkeling van Wolfheze wordt de opzet van een landgoed (gebaseerd op de oorspronkelijk opzet van het instellingsterrein) en de ligging in een groene en bosachtige omgeving bepalend. Opzet en situering van Hevedorp heeft grote cultuurhistorische waarde, conservering ligt voor de hand. In de ruimtelijk ontwikkeling van Oosterbeek worden drie ordenende structuren richtinggevend: (de gevorkte structuur van schaapspaden, de Utrechtse weg als scheiding van 'laag en hoog' én de landgoederen (gaaf en relictien).

Krachtlijn 4: De buitenlandgoederen

De gemeente heeft aan haar west- en oostzijde groene randen, die de overgang vormen met de aangrenzende stedelijke gebieden. In de westelijke buitenlandgoederen liggen relictien van landgoederen en een kasteel, deze kunnen worden aaneengesmeed in een samenhangend parkbos. In de oostelijke zone (met o.a. Mariëndaal) wordt versterking van wellness en leisure mede richtinggevend.

Zicht op de westelijke buitenlandgoederenzone vanuit een Renkumse huiskamer

Krachtlijn 5: Het Oosterbeekse landgoedpark

Tussen Oosterbeek (enerzijds) en Doorwerth en Hevedorp (anderzijds) ligt een fraai landgoedpark. Beroemde tuinarchitecten als Copijn, Springer en Zocher hebben de parken ontworpen. Het Oosterbeekse landgoedpark moet weer worden opgeknapt. Dit moet niet per landgoed gebeuren maar vanuit een visie op het gehele gebied. Daarbij moet de toegankelijkheid en herkenbaarheid worden vergroot. Tevens worden economische pijlers onderzocht (cultuur, wellness, sport, kleinschalige woningbouw (te denken valt aan het herstel van de oorspronkelijke bebouwing).

Prachtprojecten

De Prachtlijnen worden opgestart en verwerkt en verweven in lopende beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's. Hoofdstuk 4 geeft hiervan een overzicht. Maar dit rapport heeft ook een eigen doorwerking: het vormt het startpunt van drie samenhangende 'kettingen' van projecten, die elk en in samenhang een stevige impuls geven aan het realiseren van de Prachtvisie. Bij het formuleren is gezocht naar een balans tussen meerwaarden voor mensen, aarde én economie (de People, Planet en Profit benadering uit de duurzaamheidstheorie).

De groene ketting combineert zes projecten in het midden van de gemeente, zoals het omvormen van landgoed Duno voor wijnproductie, en het versterken van de ruimtelijke en recreatieve betekenis van het dal van de Heelsumse beek. De gele ketting verbindt projecten in en om het Heelsumse beekdal. Voorbeelden zijn het benutten van afgekoppeld water uit de herstructurering Bergerhof om een moeras in het Renkumse beekdal te voeden, en het ontwikkelen van een recreatief en cultuur kernpunt nabij de monding van de Renkumse beek en de Rijn. De rode ketting schakelt tenslotte de winning van natuurlijk kwelwater aan de realisatie van een wellness faciliteit bij landgoed Mariëndaal.

